

EELHINNANG

Keskkonnaamet annab keskkonnamõju hindamise (edaspidi *KMH*) eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 6¹ lg 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“ (edaspidi *määrus nr 31*).

1. Kavandatav tegevus

1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Balti Liiv OÜ (registrikood 16316343, aadress Harju maakond, Tallinn, Kesklinna linnaosa, Tartu mnt 84a-159, 10112) (edaspidi *ettevõtte*) poolt kavandatava tegevuse eesmärgiks on jäätmete taaskasutamine, mineraalsete jäätmete käitlemise tulemusel toota toode, mida kasutada ehitustöödel ja tee-ehituses. Käitlus hõlmab sortimist, sõelumist ja purustamist. Käitlus koht asub Männiku harjutusväli (kinnistu registriosa nr 12853102, katastritunnus 71801:001:0982), 100% mäetööstusmaa sihtotstarbega kinnistul. Mäeeraldise ja selle teenindusmaa pindala on 10,81 ha. Mäeeraldisel kaevandatakse ehitusliiva. Ettevõtte kasutatav territooriumiosa on ümbritsetud mäetööstus-, maatulundus-, riigikaitse-, transpordi sihtotstarbega ja sihtotstarbeta maadest. Lähim elamu jääb ca 400 m kaugusele jäätmekäitlus kohast. Jäätmete laadimine ja jäätmete mehhaaniline töötlemine võib tekitada teatud määral müra, kuid see ei erine tavapärasest igapäevasest mürafoonist territooriumil. Tegevusega ei kaasne lõhnaäiringuid ning tehnika kasutusest tulenev müra on lokaalne.

Tegevuse detailne kirjeldus koos asjakohaste plaanidega on esitatud keskkonnaloa taotluses ning tegevuse kokkuvõtte keskkonnaloa andmise korralduses.

1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

[Keskkonnastrateegia aastani 2030](#) on keskkonnavaldkonna arengustrateegia, mis juhendub Eesti säästva arengu riikliku strateegia "Säästev Eesti 21" põhimõtetest ja on katusstrateegiaks kõikidele keskkonna valdkonna alavaldkondlikele arengukavadele, mis peavad koostamisel või täiendamisel juhinduma keskkonnastrateegias toodud põhimõtetest. Keskkonna valdkond hõlmab nii sisult, ulatuselt kui ka spetsiifikalt väga erinevaid alavaldkondi, seetõttu on nende sihipärase arengu kavandamiseks vastavate alavaldkondade koostamine vajalik ja põhjendatud ka keskkonnastrateegia kui üldisema raamdokumendi olemasolul.

"Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030" eesmärk jäätmevaldkonnas on järgmine: aastal 2030 on tekkivate jäätmete ladestamine vähenenud 30% ning oluliselt on vähendatud tekkivate jäätmete ohtlikkust.

Eesmärgiks on määratleda pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes samas keskkonna valdkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele. Keskkonnastrateegia põhimõtted: säästev areng, keskkonnakahjustuste ennetamine ja vältimine, jäätmehoolduse integreerimine teiste eluvaldkondade ja loodusvarade kasutamisega.

Tegevuse käigus suunatakse metallijäätmed ringlusesse, mistõttu väheneb vajadus jäätmete ladestamiseks. Seega täidab tegevus sätestatud eesmärgi.

Riigi jäätmekava 2023-2028 peamine eesmärk on korrastada ning korraldada jäätmehooldust süsteemselt valdkonna kõigil tasanditel, ühtlustada eesmärgid riigi kui terviku jaoks, seada sihid ja ülesanded kohalikele omavalitsustele, ettevõtjatele, tootjatele ja elanikkonnale. Riigi jäätmekava strateegiline eesmärk on jäätnehierarhia põhimõtte rakendamine ja ringmajandusele ülemineku soodustamine tõhusama ja efektiivsema jäätmekäitluse abil.

Riigi jäätmekava kolm põhisammast/strateegilist eesmärki:

- kestlik ja teadlik tootmine ja tarbimine ning jäätmetekke vältimise ja korduskasutuse edendamine;
- ohutu materjaliringluse suurendamine;
- jäätmekäitlusest tulenevate mõjudega arvestamine ning nende vähendamine nii inim- kui ka looduskeskkonnale tervikuna.

Uuel perioodil on olulisele kohale tõusnud ringmajanduse edendamine ja kliimamuutustega võitlemine.

[Saku valla jäätmekava aastateks 2022–2026](#) kohaselt peetakse vajalikuks jäätmetekke vältimist, mis aitab kaasa jäätmete lõppkäitlemise keskkonnamõjude vähendamisele, samuti väheneb taastumatute loodusvarade kasutamine ja sellest tingitud keskkonnamõjud. Seega täidab tegevus sätestatud eesmärgi.

[Saku valla üldplaneeringu](#) (kehtestatud 20. aprillil 2023 otsusega nr 24) järgi kattub taotletav Liivalaia III liivakarjäär riigikaitsemaaga, liivamaardlaga ja loodusliku alaga ega ole vastuolus arengukava üldiste eesmärkidega.

1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Tegevuse käigus loodusvarasid ega ressursse ei kasutata. Energias kasutatakse niivõrd, kui seda vajab tegevuseks kasutatav tehnika.

1.4. Tegevuse energiakasutus

Energias kasutatakse jäätmete transpordil, laadimisel ja käitlemisel niivõrd, kui seda vajab tegevuseks kasutatav tehnika.

1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Heidet vette tegevusega ei kaasne, sest käitluskohas sademevett ei koguta ja keskkonda ei juhitakse. Jäätmekäitluskoht ei ole ühendatud kanalisatsioonisüsteemiga. Seega ei ole võimalik saasteainete sattumine pinnasesse või vette.

Ettevõtte tegevusega ei kaasne eeldatavalt sellist saasteainete heidet välisõhku, mis põhjustaks pöördumatuid muutusi antud piirkonnas ning häirida ümbruskonda. Kliimale eeldatavalt olulist keskkonnamõju ei teki.

Ettevõtte tegevusega ei kaasne eeldatavalt sellist saasteainete heidet välisõhku, mis põhjustaks pöördumatuid muutusi antud piirkonnas.

Ettevõtte tegevusega võib kaasneda müra. Eeldatavalt ei ületa müratase kinnistu piiril keskkonnaministri 16.12.2016 määruses nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ kehtestatud müra normtasemeid. Ettevõttel on kohustus jälgida, et tekkiv müra ei ületaks kehtestatud normtasemeid.

Taotletava tegevusega ei tekitata vibratsiooni, valgust, soojust ega kiirgust.

Eeldatavalt on ettevõtte tegevuse mõju lokaalne ega ulatu käitluskoha piiridest väljapoole.

1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Ettevõtte tegeleb tavajäätmete (peamiselt inertsete jäätmete, kivide ja pinnase) käitlusega (vastuvõtt, sorteerimine/sõelumine, purustamine, vaheladustamine ning taaskasutus, sh ringlussevõtt).

1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Ettevõtte peab järgima ettenähtud ohutusnõudeid, ettevõtte töötajad peavad olema läbinud vastava koolituse ning kasutatavad seadmed peavad vastama selleks tööks kehtestatud tehnilistele nõuetele. Nimetatud tingimuste täitmine vähendab avariilukordade esinemise tõenäosust.

1.8. Tegevuse seisukohast asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide oht, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide oht teaduslike andmete alusel

Suurõnnetusi või katastroofe ettevõtte tegevusega eeldatavalt ei kaasne.

2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

2.1. Olemasolev ja planeeritav maakasutus ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Tegevuseks kasutatav kinnistu asub Männiku harjutusväli, Männiku küla, Saku vald, Harju maakond, 100% mäetööstusmaa sihtotstarbega kinnistul. Lähim elamuga kinnistu jääb ca 400 m kaugusele jäätmekäitlusest. Keskkonnaametile teadaolevalt ei planeerita lähikonnas olulist maakasutuse muutust.

2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõimes

Ettevõtte territooriumil esineb loodusvarasid (ehitus- ja täiteliiv). Balti Liiv OÜ omab keskkonnaluba nr KMIN-099 (kehtiv kuni 06.09.2033), mille alusel on lubatud kaevandada Tallinna-Saku liivamaardlas ehitus- ja täiteliiva Liivalaia III liivakarjääri mäeeraldisel. Looduslikku mitmekesisust käitluskohas pigem vaesustunud. Käitluskoht asub keskmiselt kaitsmata põhjavee alal.

2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Ettevõtte taotletava tegevuse mõjuala on lokaalne ega ulatu kaugemale tegevuse asukohast. Kavandatava tegevuse mõjupiirkonnas ei asu Kultuuri- ja Muinsuskaitse mälestisiega alasid ega ei ole Natura 2000 võrgustiku alasid, mistõttu on välistatud, et kavandatav tegevus võiks kas üksi või koosmõjus teiste tegevustega avaldada ebasoodsat mõju Natura 2000 võrgustiku alade kaitse eesmärgiks olevatele liikidele ja elupaikadele. Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada. Samuti ei paikne lähipiirkonnas märg-, ranna- ja merealasid, mis saaksid kavandatava tegevuse tõttu mõjutatud. Kavandatav tegevus ei mõjuta antud alasid negatiivselt. Käitluskoht asub keskmiselt kaitsmata põhjavee alal.

Taotletav mäeeraldis ning selle teenindusmaa kattuvad kaguosas Männiku kõre ja kivisisaliku püsielupaigaga (keskkonnaregistri kood KLO3000592), I kategooria kaitsealuse liigi *Bufo calamita* (kõre; keskkonnaregistri kood KLO9101954) elupaigaga ning II kategooria kaitsealuse liigi *Lacerta agilis* (kivisisalik; keskkonnaregistri kood KLO9120194) elupaigaga. III kategooria kaitsealuse liigi *Leucorrhinia albifrons* (valgelaup-rabakiil; keskkonnaregistri kood KLO9200972) elupaik jääb taotletava mäeeraldisel ning selle teenindusmaa idaservast ~5,7 m kaugusele. Liivalaia III liivakarjääri korrastamisel tuleb arvestada mäeeraldisel teenindusmaa osalise kattumisega Männiku kõre ja kivisisaliku püsielupaigaga. Peale maavara ammendamist mäeeraldiselt tuleb püsielupaigaga kattuv osas korrastada mäeeraldisel teenindusmaa kõre ja kivisisaliku elutingimustele vastavaks alaks – ala tuleb jätta avatud liivapinnasega ning alal bioloogilist korrastamist teha ei tohi.

2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi KeÜS) § 23 lg 1 sätestab, et igaühel on õigus tervise- ja heaoluvajadustele vastavale keskkonnale, millega tal on oluline puutumus ning lg 2 kohaselt on oluline puutumus isikul, kes viibib tihti mõjutatud keskkonnas, kasutab sageli mõjutatud loodusvara või kellel on muul põhjusel eriline seos mõjutatud keskkonnaga.

KeÜS § 3 lg 1 kohaselt on keskkonnahäiring ka selline ebasoodne mõju keskkonnale, mis ei ületa arvulist normi või mis on arvulise normiga reguleerimata. Siiski tuleb võimaliku keskkonnahäiringu tekkimist võimalusel ennetada ning kui see pole võimalik, võtta kasutusele leevendusmeetmed.

Lähim elamu jääb käitluskohast umbes 400 meetri kaugusele. Kui ettevõtte võtab häiringute vältimiseks kasutusele keskkonnaloas määratavad meetmed, on tegevuse mõjuala lokaalne ning tegevusega ei kaasne eeldatavalt negatiivseid mõjusid elanikkonnale.

3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele

3.1. Mõju suurus

Arvestades käitluskoha asukohta ja tegevuse iseloomu taotletavas käitluskohas ei tekita tegevus eeldatavalt negatiivseid mõjusid keskkonnale. Juhul kui ettevõtte täidab õigusaktidega ning keskkonnalooga sätestatud nõudeid, ei oma tegevus ümbritsevale keskkonnale mõju. Taotletava tegevuse käigus ei teki lõhna, valguse ja kiirgusega seotud häiringuid. Tegevusega võib kaasneda vibratsioon ja müra, kuid eeldatavalt ei ületa müra kinnistu piiril keskkonnaministri 16.12.2016 määruses nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ kehtestatud müra normtasemeid.

3.2. Mõjuala ulatus, näiteks geograafiline ala ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus

Tegevuse võimalik mõju on lokaalne ning eeldatavalt ei välju käitluskoha piiridest.

3.3. Mõju ilmnemise tõenäosus ja aeg

Käitluskohas töö aegadel võib esineda müra ja vibratsioon, kuid mõju on lühiajaline ning kestab tööde teostamise ajal. Võimaliku mõju ilmnemise tõenäosus on väga väike, sest mõju vältimiseks vajalikud meetmed on kasutusele võetud.

3.4. Mõju laad, tugevus, kestus, sagedus ja pöördumus

Arvestades käitluskoha asukohta ja kavandatava tegevuse iseloomu taotletavas käitluskohas ei tekita tegevus eeldatavalt negatiivseid mõjusid keskkonnale. Ettevõtte tegevusega ei kaasne eeldatavalt sellist saasteainete heidet välisõhku, mis põhjustaks pöördumatuid muutusi antud piirkonnas ning häirida ümbruskonda. Kliimale eeldatavalt olulist keskkonnamõju ei teki. Juhul kui ettevõtte täidab õigusaktidega ning keskkonnalooga sätestatud nõudeid, ei oma tegevus ümbritsevale keskkonnale mõju.

3.5. Mõju piiriülesus

Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.6. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

Tegevuse mõju ei ulatu Natura 2000 aladeni, kaitsealadeni ega teadaolevate looduskaitsealuste liikide elupaikade ning leiukohtadeni, samuti kaitstavate üksikobjektideni, mistõttu ei oma käitluskohat

nimetatud objektidele mõju ega sea ohtu kaitstavate loodusobjektide kaitse eesmärkide saavutamist. Eelnevast tulenevalt ei ole Natura-eelhindamine vajalik, ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud.

3.7. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Tegevuse mõju on lokaalne ega oma koosmõju muude piirkonna tegevustega.

3.8. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalusi

Plaanitava tegevuse tõttu ei ole ette näha ebasoodsa mõju teket, mistõttu ei ole vaja rakendada meetmeid ebasoodsa mõju ennetamiseks, vältimiseks, vähendamiseks või leevendamiseks.

4. Eelhindangu järeldus

Lähtuvalt eelnevast leiab Keskkonnaamet, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, mistõttu KMH algatamine ei ole vajalik järgmistel põhjustel:

- Ettevõtte territooriumil ja selle mõjualal puuduvad Natura 2000 võrgustiku alad. Seega on välistatud, et ettevõtte kavandatav tegevus võiks kas üksi või koosmõjus teiste tegevustega avaldada ebasoodsat mõju Natura 2000 võrgustiku alade kaitse-eesmärgiks olevatele liikidele ja elupaikadele. Samuti puuduvad teised kaitstavad loodusobjektid, mistõttu puudub mõju ka nendele.
- Ettevõtte kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhusaastatuse osas, vibratsioon puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
- Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariiolekordide või suurõnnetusi.

Keskkonnaamet leiab, et lähtudes eelhindangu tulemustest ning KeHJS § 11 lg-st 8¹ puudub vajadus kavandatava tegevuse erisuste ja keskkonnameetmete järele muidu ilmnedava võiva olulise ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või ennetamiseks (keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ § 5 lg 2).